

Waar lopen collega's in de techniek en bouw nu tegen aan?

Schaarste aan onderdelen, schaarste aan grondstoffen, prijsstijgingen: het speelt volop en we hebben er allemaal mee te maken. We hebben echter ook flinke maatschappelijke klussen te klaren: energietransitie, verduurzaming, oplossen woningnood, circulair ondernemen. Dat lukt alleen als we echt samenwerken. Daarom hebben bouwende partijen gezamenlijk een intentieverklaring afgesproken waarin zij aangeven zich hiervoor in te zetten. De verklaring vind je hier: tnl.nu/intentieverklaring

Deze pagina is de samenvatting van het handelingskader voor utiliteit, gebaseerd op de intentieverklaring 'Samen doorbouwen in onzekere tijden'. Dit kader is in het belang van opdrachtgever, opdrachtnemers en alle ketenpartijen die met een project te maken hebben. In deze uitzonderlijke tijden hebben we elkaar, en redelijke oplossingen, nodig om projecten te kunnen blijven uitvoeren. Het volledige handelingskader vind je hier: tnl.nu/handelingskader-utiliteit

Uitdagingen in de utiliteit

Waar lopen collega's in de techniek en bouw nu tegen aan?

1. Problemen met beschikbaarheid en levertijd van materialen
2. Schommellende prijzen
3. Continuïteit van projecten

Over dit handelingskader

Het handelingskader is bedoeld als handleiding voor alle partijen in (bouw)projecten in de utiliteit. Het kader is opgesteld in Q1 2023 in samenspraak met:

- Techniek Nederland, o.a. Croonwolder&dros
- Rijksvastgoedbedrijf
- Bouwend Nederland, o.a. Heijmans en vakgroep glas
- Koninklijke Metaalunie
- VMRG
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Materialen en Leveringen

Uitdaging in het belang van de gehele keten

Het voorkomen van vertragingen, vanwege materialen die niet of te laat geleverd worden en het ermee omgaan wanneer het wel gebeurt.

Oplossingsrichtingen

- Communiceer op tijd, zowel proactief als transparant, als zich problemen dreigen voor te doen;
- Bekijk samen aan de voorkant welke materialen op dit moment lastig te krijgen zijn. Maak daar aparte afspraken over, zowel financieel, contractueel als qua planning. Alles wat je vooraf bespreekt, hoef je niet tijdens het project op te lossen;
- Gebruik alternatieve materialen of hergebruik bestaande materialen.

Voor opdrachtnemers:

- Bestel materialen met een lange of onzekere levertijd vroeg, in opdracht;
- Leg eventueel een voorraad aan van kritieke bouwstoffen;
- Betrek onderaannemers, fabrikanten, leveranciers zsm om te signaleren en gezamenlijk problemen op te lossen.

Voor opdrachtgevers:

- Houd rekening met risicovolle materialen in de specificatie en denk na over eventuele (beschikbare) alternatieven;
- Haal eventuele bottlenecks naar voren;
- Werk met termijnverlenging voor specifieke materialen met leveringsproblemen.

Prijsstijgingen

Uitdaging in het belang van de gehele keten

De extreme prijswisselingen op dit moment. Nu vallen prijzen vaak hoger uit, maar dat kan ook weer dalen. Hoe gaan we daar onderling netjes en redelijk mee om?

Oplossingsrichtingen

- Er zijn regelingen voor prijsstijgingen, zoals bijvoorbeeld bij kostenverhogende omstandigheden. Pas die toe en leg in het contract vast hoe je gezamenlijk ermee omgaat zonder het risico bij één partij te leggen.;
- Mocht het niet in het contract zijn vastgelegd: Ga als de situatie daarom vraagt alsnog het gesprek aan over het verrekenen van gestegen prijzen. Maak afspraken over het restrisico op een manier die recht doet aan opdrachtgever, opdrachtnemer en ketenpartijen;
- Werk met een index op basis van een gewogen combinatie van loon en materiaal.

Voor opdrachtnemers:

- Geef transparantie in de prijsopbouw van materialen;
- Maak afspraken binnen de keten;
- Hanteer een korte geldigheidsperiode voor een offerte.

Voor opdrachtgevers:

- Leg beslismomenten vast voor volumes, en haal specificaties naar voren;
- Maak afspraken en leg deze vast, over extreme prijsfluctuaties;
- Werk met korte gestanddoeningstermijnen in aanbestedingen.

Continuïteit

Uitdaging in het belang van de gehele keten

Door de onzekerheid in de markt kan de continuïteit van bouwopdrachten in gedrang komen wat nodig is voor een gezonde utiliteitssector.

Oplossingsrichtingen

- Monitor de opdrachtenstroom gezamenlijk;
- Geef voorrang aan opdrachten met maatschappelijke waarde, zoals opdrachten in het kader van verduurzaming;
- Stem de planning van projecten zo mogelijk af en voorkom een tijdelijke stilval en daarna een piek.

Voor opdrachtnemers:

- Anticipeer op beschikbare inkoopplanningen;
- Accepteer deelopdrachten met principe afspraken voor het vervolg;
- Gebruik extra tijd voor scholing en opleidingen.

Voor opdrachtgevers:

- Geef inzicht in de inkoopplanning;
- Prioriteer werken: bekijk welke projecten essentieel, makkelijker haalbaar, beter uitvoerbaar of om een andere reden prioritair zijn. Geef die projecten voorrang;
- Ga overkoepelend als opdrachtgever buiten projectteams het gesprek aan met de markt. Raam zo opdrachten realistisch, herijk ramingen kort voor het op de markt brengen en pas eventueel scope/budget aan.

Belangrijkste advies:

Ga het gesprek aan, met opdrachtgever, opdrachtnemer, ketenpartijen of via een branche- of koepelorganisatie en maak waar nodig andere projectspecifieke afspraken.

